

УДК 363:8:004.6

Радкевич М. М.

Луцький педагогічний коледж

ВИКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Викладацька діяльність в умовах інформаційного суспільства розглядається як єдиний інформаційний простір, який допомагає осмисленню нових знань, розумінню системних зв'язків і дає поштовх для формування творчого мислення студентів.

Ключові слова: інформатизація, інформаційний простір, інформаційна культура, мислення.

Радкевич М. М. Преподавательская деятельность в условиях информационного общества / Луцкий педагогический колледж, Украина, Луцк
Преподавательская деятельность в условиях информационного общества рассматривается как единое информационное пространство, которое помогает осмыслению новых знаний, пониманию системных связей и способствует формированию творческого мышления у студентов.

Ключевые слова: информатизация, информационное пространство, информационная культура, мышление.

Radkevych M. M. Teaching experience in the information society / Lutsk Teachers College, Ukraine, Lutsk.

The teaching activity in conditions of an information society(community) is considered(examined) as uniform information space, which helps Judgment of new knowledge, understanding of system communications(connections) also promotes to formation of creative thinking at the students.

Keywords: informatization, information space, information culture and thinking.

Вступ

Відповідно до реалій нових соціально-економічних змін та загальноосвітніх тенденцій розвитку освіти завданням сучасної вищої школи є

створення оптимальних умов для виховання у майбутніх фахівців гнучкого і багатогранного мислення, потреби саморозвитку, уміння вчитися, творчої самореалізації, адаптації та трансформації у професійної діяльності. Нова епоха, нова людина, нова мораль, нові цінності потребують нових підходів та осмислення таких важливих складників суспільства як духовність, культура та освіта [5, с. 15].

Метою статті є аналіз пошуку шляхів розвитку інформаційної культури та використання інтегративних знань для забезпечення випереджального розвитку освіти, підвищення компетентності майбутніх фахівців в умовах стійкого функціонування відкритого освітнього простору, який вимагає від викладачів зміни вектору знань в сторону формування цілісного мислення.

Виклад основного матеріалу. Вища освіта в умовах інформаційного суспільства немов би переходить у новий канал своєї еволюції і стає реальною динамічною системою, яка поєднує прикладні та спеціальні знання, коли зв'язок між поняттями веде до розширення і поглиблення знань. На сучасному етапі цілісне сприймання людиною того світу, в якому вона живе, здійснює свою діяльність має забезпечувати освіченість, бо навченість являє собою, перш за все, готовність до майбутньої професійної діяльності. Завдяки розриву між здатністю до дії та неможливістю прогнозувати її наслідки втрачається гармонійна єдність людини та її буття. Відставання освіченості від навченості призводить до втрати істинного змісту діяльності людини. Освіченість означає не тільки знання конкретних фактів, законів, теорій, а й сформованість у процесі навчання цілісної інтегрованої картини світу.

Нині як міра освіченості та вихованості людини вживається слово «культура» як в контексті інформаційних процесів, так і різноманітних сфер життєдіяльності. Тому стрімко зросли вимоги до інформаційної культури, яка відображає сформованість системи наукових знань, рівень умінь цілеспрямованої роботи особистості з інформацією.

В інформаційному суспільстві інформаційна діяльність стає частиною педагогічної діяльності як стратегічної діяльності в умовах глобального світу

знань, а інформаційна культура – частиною педагогічної культури, яка відкриває нові можливості для оптимізації процесу навчання у вищих закладах освіти, і необхідна як безперервно діюча система підвищення кваліфікації викладачів, постійного обміну педагогічним досвідом.

В сучасних умовах для формування інтелектуальних засобів пізнання викладачу все важче знайти найкращу форму її подання, визначитись із найбільш ефективними технологіями навчання і виховання. Виникає потреба стратегії пошуку нової особисто необхідної інформації з поміж багатьох наявних та необхідність вчитися самому педагогу, конструктивно передавати інформацію, реалізовувати мету і завдання предмета, тобто в сучасному процесі навчання актуальною стає проблема комунікативної компетентності самих педагогів.

Особливо актуальною є проблема опанування педагогом майстерності ведення діалогу, створення єдиного інформаційного простору. Дидактичний інформаційний простір – це система організаційно-педагогічних заходів, що забезпечують створення сприятливих психологічних умов, які сприяють прискореному формуванню професійних якостей особистості та творчому засвоєнню знань, виробленню умінь та навичок, необхідних для успішної роботи [1, с.12-14]. Інформаційний простір дозволяє учасникам педагогічної взаємодії сприймати один одного як рівних партнерів, допомагає викладачам формувати у студентів новий рівень мислення, бачення проблеми, розвиває уміння слухати і чути, дивитися і бачити.

В сучасних соціально-економічних умовах світова школа почала реформування програм освіти. Ці реформи спрямовані на розробку більш гнучких, здатних до оновлення програм, що містять певний баланс обов'язкових і еkleктичних знань. Такі зміни у підходах до навчання стосуються зміщення акцентів з процесу на результат навчання. Це означає, що не тільки викладач у процесі своєї праці готує компетентного фахівця, але й студент, зацікавлений в реалізації своєї мети, виступає суб'єктом цієї співпраці. В таких умовах реалізація тенденцій розвитку освіти неможлива без

інтегративного підходу, бо інтеграція – це процес і результат створення єдиного, цілісного змісту навчання на основі гармонійної реалізації міждисциплінарних зв'язків.

Однією з важливих проблем формування інтегративних знань є визначення та обґрунтування оптимального співвідношення диференціації та інтеграції навчального процесу. В освітньому процесі формування інтегративних знань виконує певні функції такі, як:

- світоглядну, яка є складовою наукового пізнання;
- систематизуючу, яка створює певну систему знань у змісті освіти.

Існує також інтегративний підхід – це тип конструювання змісту навчання, що підпорядкований розв'язанню системи внутрішньо- і міждисциплінарних проблем. Систематизація цих проблем охоплює зміст, форми, методи навчання, і в процесі формування інтегративних знань це дає змогу, наприклад за показником часу, виділити попередні, супутні чи перспективні зв'язки, використовуючи узагальнені схеми, графіки, плакати. Завдання інтегрованого підходу полягає у поєднанні усіх ланок навчального процесу у дидактичну систему, що дозволяє студенту отримати комплекс знань, який можна творчо використовувати у майбутній професійній діяльності. Методологічною основою концепції інтегрованого формування знань є системний аналіз, в якому виділяється (виокремлюється) обґрунтоване дослідження проблеми і використання відповідних методів її розв'язання, які можуть бути розроблені у межах різних наук [3].

- визначення загальних цілей і завдань навчання, які відображають актуальність формування цілісних знань;
- представлення та розв'язання проблем міждисциплінарного характеру через створення ситуацій інтересу, виявлення суперечностей, застосування інтегрованих задач і вправ;
- посилення професійної спрямованості змісту навчальної дисципліни;

- подання навчального матеріалу у згорнутій формі (узагальнені схеми, таблиці).

Серед рівнів формування інтегративних знань студентів під час вивчення навчальних дисциплін лаконічно виділяють: початковий рівень (охоплює елементарні знання по предмету); проміжний рівень (інтеграція знань певної теми чи модуля); заключний рівень (інтеграція знань під час завершального вивчення предмета). Ці рівні реалізуються через різні форми інтеграції, а саме:

- об'єктивна інтеграція – це поєднання одного об'єкта вивчення в різних курсах чи темах, розділах;

- понятійна інтеграція охоплює теми або курси, що розкривають зміст загальнонаукових понять;

- теоретична (концептуальна) інтеграція – це формування змісту навчання, в якому систематизуючим чинником є певна наукова теорія або концепція;

- методологічна інтеграція включає як філософську методологію, так і методи та підходи наукового пізнання (системний підхід, спостереження, моделювання, прогнозування тощо);

- проблемна інтеграція охоплює різні міждисциплінарні проблеми;

- діяльнісна інтеграція ґрунтується на синтезі знань, умінь, необхідних для виконання певної діяльності;

- практична інтеграція орієнтована на розгляд процесів (або продуктів), що виникли як наслідок науково-технічного прогресу і для вивчення потребують використання знань з різних галузей науки;

- психолого-педагогічна інтеграція полягає у спеціальній організації інформації згідно з теоретичними моделями процесу навчання, розробленими у психології та дидактиці;

- зовнішня інтеграція – це опис явищ у зовнішньому середовищі, який використовується для формування початкових інтегративних знань.

Наведені форми інтеграції спрямовані на формування у студентів загальних компетенцій з трьох категорій: інструментальні, міжособистісні і

системні, які класифіковані з погляду значення навичок для професії і рівня опанування після закінчення програми навчання [7].

Висновки. Таким чином викладацька діяльність в умовах інформаційного суспільства стає єдиним інтегрованим комплексом, який передбачає на основі наукових досліджень широке залучення міждисциплінарних зв'язків як по “горизонталі”, так і по “вертикалі”, розробку нових технологічних рішень. Навчання з використанням інформаційних та комп'ютерних технологій характеризується динамізмом, креативністю, дає більшу можливість індивідуалізації самого процесу навчання. Це “інструмент” раціонального оволодіння знаннями, усвідомлення їх природи, способів їх запам'ятовування і систематизації. Він не тільки допомагає осмисленню нових знань, розумінню системних зв'язків, а і дає поштовх для підвищення кваліфікації викладачів до викладання з використанням сучасних технологій та володіння певними компетенціями. Реалізація інтегративного формування знань означає чітке визначення навчальних цілей, системи внутрішньо – і міждисциплінарних зв'язків та технології управління й організації пізнавальної діяльності студентів.

Література:

1. Бердник М. Я. Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті дорослого населення Польщі / М. Я. Бердник // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: збірник наукових праць. – Львів : ЛДУ БЖД, 2009. – С. 51-58.
2. Булгакова Н. Б. Вища освіта і Болонський процес. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. / Н. Б. Булгакова. – К.: НАУ-друк, 2009. - 84 с.
3. Головченко Г. О. Дидактичний інформаційний простір, як нова педагогічна технологія: навч. посіб. / Г. О. Головченко – Миколаїв, 2004. – 36с.
4. Гончаренко С. У. Гуманізація і гуманітаризація освіти / С. У. Гончаренко, Ю. І. Мальований // Шлях освіти. – 2001. – №2. – С. 2-6, – №3. – С. 2-8.

5. Козловська І. М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів проф.-техн. школи : дидактичні основи. Монографія / за ред. С. У. Гончаренка. – Львів: Світ, 1999. – 302 с.

6. Семиченко В.А. Идеи интеграции и системности в теории и практике высшей школы / В. А. Семиченко, Е. С. Барбина - К.: Херсон, 1996. – 278 с.

References:

1. Berdник M. J. Information and telecommunication technologies in modern education of the adult population of Poland / M. J. Berdник // Information and telecommunication technologies in modern education : experience, problems and prospects : a collection of papers. – Lviv: LSU BC, 2009. - P. 51-58.

2. Bulgakov N. B. Higher Education and the Bologna Process. Higher School of Pedagogy : Teach method. guidances. / N. B. Bulgakov. – К. : NAU-print, 2009. - 84 p.

3. Holovchenko G. A. Didactic information space as a new educational technology : teach. guidances . / G. A. Golovchenko. – Nikolaev , 2004. - 36 p.

4. U. S. Goncharenko humanization and liberalization of education / U. S. Goncharenko, Y. U. Malovanyy // The path of education. – 2001. - № 2. - S. 2-6, - № 3. - S. 2-8.

5. Kozlovsky I. M. Theoretical and methodological aspects of the integration of knowledge of students, professor of engineering school: teaching the basics. Monograph / ed. S. U. Goncharenko. – Lviv : Mir, 1999. - 302 p.

6. Semychenko V. A. Ideas and systematic integration of theory and practice schools high society / V.A. Semychenko, E.S. Barbyna – К., Kherson, 1996. – 278 p.